

Џејн ЕН ФИЛИПС

КУЋНИ ДОМ

Бојим се да је са Валтером Контрајктом готово, каже мама. Роџер Мал сада води вести — како би ти се допало да ти презиме значи као његово, Прљавко? Волтер је каткад преносио конференције и фудбалске игре. Мислим повремено би се појављивао, онако са стране. Зар није? Али више се уопште не виђа. Боже! Нешто се догађа.

Мама, кажем. Можда се сада одмара. Мора да је до сада згрнуо доста пара. Можда се уморио причајући о изборима, несрећама у рудницима и колапсу француског франка. Можда се заљубио у неку младу девојку.

Није он тај тип, каже мајка. То се за њега не може рећи. Не, каже, бојим се да није у питању рак.

Мајка у све сумња. Све добро претресе у глави. Живим код ње два месеца. Остала сам без новца и ни у кога нисам била заљубљена, па сам се вратила кући, мајци. Она ради као административац у образовању. Целе боговетне зиме посла гледа телевизију и плете џемпере.

Дођи кући, рекла је. Приштеди мало пара.

Не долази у обзир, рекла сам. За име божије, ја имам двадесет три године.

Не глупирај се, рекла је. И пази како се изражаваш!

Пронашла ми је посао у образовању. Целог дана подучавам децу да побољшају читање. Понекад сам тако утучена да цело вече лежим на каучу и с њом посматрам телевизију. Све емисије личе једна на другу. Доснимљени смех се, нема сумње, не разликују један од другог; мислим да препознајем места одређених професионалних смејача. Тај смех се јасно издваја сваких пола саста.

Конечно одлучујем: нећу гледати телевизију ноћу. Гледаћу само вести, које се завршавају у 7 и 30. Онда ћу отићи у своју собу и нешто — бог зна шта — радити. Али жао ми је што она сама седи доле плетући поред лампе. Она често погледује према мојој соби.

Зашто нешто не читаш? питам је.

Читам, каже. Читам књиге из своје струке. Цео дан читам на послу, пишући оне глупаве предлоге. Када дођем кући, желим да се мало опустим.

* Из Антологије савремене америчке приповећке у избору Милисаве Савића коју ће „Промисла“ објавити 1987.

Онда хајдемо у биоскоп.

Не желим да идем у биоскоп. Зашто да дајем паре за нешто што ће ме узнемирити или уплашити.

Али уколико нешто не осетиш, ништа не можеш да сазнаш. Зар ништа не желиш да сазнаш?

Стално понешто сазнајем, каже.

Наставља да плете. Плетиво јој је бело, као снег. Плете се дугим, плавим иглама, протињајући, враћајући, навијајући. Плетиво се из њених руку расипа у дугим превојима. Узорак се појављује и нестаје. Она застане и броји; колико петљи у ширину, толико у дубину. Да, све је у најбољем реду.

Повремено понудим мајци да је претплатим на забавно-информативне часописе: Ms, Rolling Stone, Scientific American.

Не желим да читам те глупости, каже. Причувај мало паре. Да ли си чула Контрајкта прошле ноћи? Свака пара ће нам бити потребна.

Често зажелим да разгледам мајчине старе фотографије. На једној она је у трави високој до колена са белом гарденијом у коси. На другој обучена као невеста на некој забави женског студентског удружења, црна коса јој скупљена на потиљку. На трећој позира званично у болничкој униформи за питомце. Фотограф јој је прилично осенчио и продужио трепавице, али оставио тамноцрвене усне онакве какве су.

Рат се убрзо завршио. Она није завршила курс за медицинску сестру. Вратила се кући да би једино неговала мајку и да би упознала мог оца на игранци. Удала се за њега после две недеље. Требало јој је двадесет година да се разведе.

Када смо отишли у суседни град да купимо униформу која ми је била потребна за школу, мајка и ја смо избили на пут који се одвајао од ауто-пута и кривудао према месту које никад нисам видела.

То је то, рекла је мајка. Пут за „Чудо од бара“. Тамо сам доживела свој Ватерло. Ушла сам унутра а он је рекао: 'Ево је. Ову девојку ћу оженити? Ха. Сигурно ме је видео док сам долазила.

Добро, упитала сам. Зашто си се удала за њега.

Био је старији, рекла је. Радио је и имао кола. А мајка ми је била много болестна.

Мајка не заборавља своју мајку.

Није се изранила иако је дуго лежала, каже. Окретала сам је и мењала јој положај сваких петнаест минута. Влажила сам јој и чистила кожу све до последњег тренутка.

Замишљам мајку у њеној двадесет-трећој години; црна коса, тамне очи, маслинаста кожа и онај црвени руж. Напетост јој се уочава на уснама. Зуби јој гризу доњу усну док подиже жену у кревету. Жена је лака као дете. Шири непријатан задах око себе. Мајка непрестано покушава да одстрани задах; пере жену, одводи је до купатила, мења чаршаве не би ли задах нестао. Мајка ће покушавати да заштити и себе и жену. Спаваће у истој соби на креветићу. Готово да никад не спава умишљајући да је нешто притиска и дави. Задах. Када бака више не може да се покрене, мајка наставља да се бори сама.

Урадила сам све што сам могла, уздише. И није ми било жао. И сада ми је драго што не осећам ни трунку кривице.

Зашто би се ко осећао крив, кажем.

А зашто не? каже мајка. Ништа у томе нема лоше. Ако си крив, треба да се осећаш кривим.

Мајка је често говорила да ће ми бити јако жао када она умре.

Размишљам. И ноћу читам у својој соби. Читам књиге које никад нисам читала, класику и детективске приче. Узимам их у овдашњој библиотеци. Постоји само једна књижара: углавном продаје новине и часописе и пророчанске Истинске исповести. У супермаркету код касе купујем цепене књиге, бестелере, али оне су обично лоше.

У приземљу телевизија бруји.

Пада ми на памет Волтер Контрајкт.

Када сам га последњи пут видеала? Истина је да му је лице омлохавило, коса проредила. Можда је почео да је шиша краће. Ипак, подочњаци су му били грозни.

Он је преносио искрцавање на Месец. Заборавио је да је био укључен у програм па је викао: 'Тамо... тамо.... сада — успоставили смо везу'. Веза. За оне који су се укључили касније, за гледаоце у пролазу, понављао је: 'Један мали корак...'

Била сам у средњој школи и он се појавио код нас износећи податке о броју мртвих у Вијетнаму. Али тако је говорио да је било јасно да жели да се рат заврши. Гледао је директно у тебе и изговорио број врло тихо. Срам, да, али и болно стрпљење, као да је све на овом свету прошло испред његових очију. И он је схватао да ћемо ми, овде као и у гладној Индији, проживети наше будуће животе као мршаве краве.

Мајка купује ревију Избор чланака из домаће и стране штампе. Дођем с посла, скувам кафу и читам ревију. Држим је поред кревета. Читам је кад сам превише уморна да бих могла читати било шта друго. Читам хумористичке рубрике. Ревивија увек доноси неколико необичних људских прича у којима увек неко преживи све кушње најгорег терора. Ноћас је то прича о Гризлију. Медвед је напао двоје младих који су камповали у планини. Одвукао је Шарон, онесвешћену, негде у шуму, неколико километара даље. Она је добра студенткиња, вољена од родитеља, и честита девојка, вољена од свог дечка. Можда није невина, али јој је срце чисто као у девице. И сада она лежи на длакавим рукама животиње. Гризли је одвлачи тихо, тихо. Он ће се бринути о њој цео свој живот... Шарон, његова ружа.

Али врага! Спасиоци су се већ појавили. Неким чудом међу њима није њен дечко. Он је, непомичан, на путу за најближу болницу; обе су му ноге поломљене и то га довољно оправдава. Кроз неколико дана Шарон ће му донети доручак. Она је спашена. Мало је бојажљива. Он зури у њено лице, неповређено осим дуге једва приметне огреботине близу усана. Шарон каже да се ничега не сећа у вези с медведом. Једино се сећа како је медвед исцепао шатор и како је тешко шаторско крило пало преко њеног лица.

Угасим светло кад знам да мајка спава. Тад ме већ очи боле, а градске улице су потпуно опустеле.

Отац ми се појављује у сну. Клекне поред мене, додирне ми усне. Полако ми окреће лице према себи.

Да погледам, каже. Да га погледам.

Тражи огреботину, знак. Носи само убрус око појаса. Прибије ми се уз бутине, претварајући се да је забринут за мене. Али ја знам шта ра-

ди. Окренем главу да му покажем да је одвратан и сва се укочим. Шири јак мирис а подлактице су му длакаве, црне. Помислим: Годинама већ није имао ерекцију.

Коначно устане. Покриј се, кажем му.

Не могу, каже. Дигао ми се.

Суботом одлазим на распродаје старих ствари које организују ветерани учесници у страним ратовима. Распродаје се држе у промајном црквеном подруму, редови климавих столова пренетрпаних разним предметима. Мислим да понекад препознам ствари старих пријатеља: разредне значке, годишњаке, фудбалске дресове са знаком наше школе. Зар не би овај одговарао Џејсону?

Уобичавали смо да у зимским ноћима трај дрес простремо на седишта кола док смо били паркирани поред сеоских цркава и гробаља. Тамо, на седишту, чинило ми се као да тло нестаје испод мене, као да се претвара у воду, а онда је почињало вањање и ковитлање које се завршавало тупим болом међу мојим ногама.

Шта је с тобом? упитао је.

Џејсон, не могу... Боли ме.

Зато што се плашиш. Кад би ме пустила малчице...

Не плашим се. Све ћу учинити за тебе. Али, Џејсоне, зашто ме то толико боли?

Покушали смо. Али ја нисам могла. Водили смо љубав помоћу руке. Тела су нам се белела. Кроз прозор кола видела сам наносе снега рабцаане преко поља. Касније, погледао ме је помирљиво, тужно.

Привукао сам га уз себе и прошапутала. Ускоро, ускоро... отићи ћемо да студирамо у неком другом граду.

Његов дрес. Носио га је те ноћи када смо се враћали са свечаности на којој су додељена фудбалска признања. Џејсон је био главна звезда у тиму, али је мрзео фудбал.

Мрзим га, рекао је. Па шта? рекао је. Што на врућини пљуцкам? Што вичем 'Убиј' док журишам на вреће са песком за тренирање?

На крилу сам држала његово признање, статуицу позлаћеног мушкарца у скоку. Немој да играш на колецу, рекла сам. Одбиј новац.

Возио је врло полако.

Не видим, рекао је. Не видим ивице пута... Кажи ми ако почнем да скрећем.

Џејсоне, шта кажеш?

Натерао ме је да отворим прозор и мотрим на ивице. С обе стране насип се благо спуштао међу ибуње и дрвеће. Беле ивице линије светлцуале су губећи се и појављујући.

Сурваћемо се, рекао је.

Не, Џејсоне. Већ си возио овим путем. Нећемо се сурвати.

Хоћемо, знам то, рекао је. Кажи ми, кажи да је са мном све у реду.

Овде на распродаји на столу се налазе три дреса. Примећујем да су сва три исувише мала да би припадала Џејсону. И тако купујем касету са музиком из филма Звуци музике. Ваздух, аустријске планине. И купујем једну стару кућну хаљину да је носим изјутра. Мајка се збуну кад ме види голу; гледа ме тако чудновато, као да не препознаје моје тело.

Плаћам на каси. Иза стола приметим хрпе часописа Избор. Госпође из добротворног друштва од њихових тврдих корица праве корпе за отпатке.

Дајем мајци касету. Радује се. Грли ме.

Ох, каже, некад сам волела мјузикле. Увек би ме орасположили. Онда заћути и погледа ме.

Зар нисте припремали ово? пита. Зар нисте припремали у школи? Припремали — шта?

Твој разред, каже. Припремали сте Звуке музике.

Да, мислим да јесмо.

Просто невероватно. Ја сам била лепа гровица која је намеравала да се уда за капетана Вон Трапа пре него што невина Марија украде његово срце. Џејсон је имао малу улогу, играјући застрашујућег нацистичког пуковника. Висок, плав, под шминком нешто старији, тако је сјајно играо да је придобио за свој лик симпатије све мангупарије и потамнео славу водећих глумачких звезда. Појављивао се ретко али сасвим довољно да би цео комад испао смешан.

Мајка седи у плавој фотељи у којој је отац годинама седео.

Дођи брзо, зове ме. Погледај...

Показује на телевизију. Трепери дворана Сената, мушкарци прописно обучени, у оделима. Коментар везе о смањивању пореских стопа.

Ено тамо, каже мајка. Хубрет Хумфри. Погледај га.

У праву је. Хумфри је другачији, преко ноћи је постао ороноу, болестан човек, као одбачена шишарка јеле. Сада нешто турпија у микрофон о народу наше велике земље.

И стари Хурберт има то, каже мајка. Лице му је као посмртна маска.

То ти припада после тридесет година сисања крви другима.

Не, каже мајка. Он такође има то. Погледај га! То је рак. Ох!

За име божје, хоћеш ли једном да мислиш о нечем другом?

Знам шта хоћеш да кажем, вели и наставља да плете.

Све што је Хурбрету потребно, кажем јој, јесте једно добро ваљушкање са неком женском у сену.

Ти мислиш да је то сваком потребно.

И јесте...

Није. Људи нису кучићи. Чини ми се да ми ништа не фали и без тога, зар не?

Не бих рекла.

Ја бих. Добро знам сва твоја наклапања о сексу. Секс је за оне који су ожењени, а ја се не бих оженила поново па да је у питању сам господ Бог.

Сада ћути. Знам шта ће се догодити.

Једном ћеш тешко зажалити због свог става, каже. Мушкарац за мушкарцем. Ја само желим да будеш срећна.

Трудим се што више могу.

У реду, каже. Видим да си саркастична.

Нећу да одговорим. Мислим о мојој нараслој уштеђевини. Могла бих завршити факултет, можда у Калифорнији. Отићи на Хаваје. Негде где је предивно и топло. Разголитићу се и осетићу на кожи светлост, ваздух.

Шта је са Џејсоном, каже мајка. Пре неки дан сам помислила на њега.

Наша телепатија ме увек уплаши. И не само телепатија. Пре њеног климатса, наше менструације су често падале у исти дан.

Да није доживео нервни слом, да ли сматраш...

Ништа не сматрам.

Не бих се изненадила да се то догодило. Било је врло мучно када му је брат убијен. Али Џејсон је био тако егоцентричан. Срећна си што сте прекинули. Мислио је да свако жели да се уда за њега. Ипак, жао ми га је.

Тишина. Онда утишаним гласом натукне нешто о неколико месеци које смо Џејсон и ја живели заједно пре него што је отишао у болницу.

Ниси смела да урадиш то што си урадила када си напустила колеџ. Престао је да те поштује.

Није престао да ме поштује већ му је његов јebени мозак отишао бестрага ако се сећаш...

Схатим да се дерем. И да дрхтим. Шта се дешава са мном?

Мајка буљи у мене.

Нећемо о томе да разговарамо, каже.

Устаје. Чујем је у купатилу. Вода пуни каду. Хидротерапија. Затварам очи и слушавам. Ускоро, овог викенда, одвешћу се до универзитета који је неколико сати возње удаљен и потражићу неког бившег љубавника. У томе имам среће. Они обично желе да спавају са мном. Због старих успомена.

Утишам телевизију и посматрам неме слике. Џејсонов брат је био музичар; подучавао је Џејсона да свира бубњеве. Један наредник је уручио телеграм два месеца пре полуфиналне утакмице. Џејсон се појавио са телеграмом на вратима кухиње у кући моје мајке. Погледао ме је, отворио уста и без речи измакао натрашке у мрак. Учини ми се као да чујм његове бубњеве; нека врста цијукаве, зашећерене народне музике од које ми се само плаче. Да, препознајем овај неми филм — видела сам га четири пута. Грегори Пек и посада подморнице беже од радиоактивних падавина у Аустралији, али не толико далеко. Облак долази. И они се необуздано препуштају ауто-тркама и љубавним договорштинама. Али на крају улазе у подморницу и отискују се у море. Желе да се врате кући и тамо умру.

Мала моја, зове ме мајка из купатила. Можеш ли да ми донесеш убрус?

Глас јој малчице подрхтава. Тужна је. Али никад не знам који део њеног бића је тужан. И због чега. Узимам убрус у орману и отварам врата купатила које је сво у пари. Мајка стоји у кади, подрхтавајући. Тако је мала и мршава; мања је од мене. На трбуху јој се виде два овећа ожиљка, трагови операције материце, а једна дојка је прилично необично обликована, улегнута, намршкана близу брадавице.

Огрнем јој убрус око рамена. Очи ми засврбе. Она погледа у своје груди.

Не изгледају баш привлачно, каже. Превише је одстранио када је скинуо израслину.

Мама, не изгледају ни тако ружно.

Бришем јој леђа, предивна леђа која су чврста и без иједне пеге. Њена кожа, предивна. Поново ми нешто штипне очи.

Ипак си требала да тужиш тог покварењака, кажем јој. Морао је, говно једно, да мало припази на твоје тело.

Наилази врло непријатан тренутак кад схватим да не могу да наставим да је бришем. Убрус ми склизне из руку и она га придржи кад један крај упадне у воду.

Дете моје драго, каже. Знам да се у много чему разликујемо и не слажемо. Али мораш да будеш мало стрпљива са мном. Остаћеш овде још само неколико месеци. А ја ћу те увек у свему подржавати. Видећеш, ми ћемо се зближити.

Прибила је убрус на груди. Тако је крхка, малих рамена, док стоји тамо, гола. Одједном осетим невероватан страх.

Свакако, кажем, знам да хоћемо.

Излазим из купатила.

Недељом мајка одлази сама у цркву. Данијел ме зове из Вашингтона. Он живи са љубавницом у Орегону. Сада се вратио на исток; љубавница ће му се придружити за неколико недеља. Срећан је. Кажем му да ми је мило што је пронашао неког ко га потпуно разуме.

Шта причаш, каже. Није било лоше ни с тобом.

Волим Данијела, његову беле и феминистичке руке, густу кестењаству косу, његову памет. И он воли мене, мада не знам зашто. Последњих неколико недеља које смо били заједно лежала сам поред њега као клада. Нисам могла да поднесем његов додир; додир његовог влажног пениса на бедрима док се приблијао уз мене. Било ми је хладно, хладно. Умотала бих се у ћебиће, удаљивши се од њега.

Извини, рекла сам. Молим те, Данијеле, извини. Шта је са мном? Кажи ми да ли ме и даље волиш...

Да, рекао је. Наравно да те волим. И увек ћу те волети. Хоћу.

Данијел каже да нема кола, па ће доћи аутобусом. Може ли да преноћи код мене?

О, да, кажем. Имамо собу за госте. Донеси неки балончић. Ја сам један пустињак без икаквих контрацептивних средстава. Данијеле, ти не знаш како је овде.

Баш ме брига како је. Желим да видим тебе.

Добро, кажем. Данијеле, дођи што пре.

Када следећег викенда стигне, седимо са мајком за столом и расправљамо о медицини. Данијел је био болничар у Вијетнаму. Он се смеши мајци. Шармирао ју је, мада је она још резервисана; видим јој то на лицу. Али јој прија што имамо још неког у кући, мушкарца. Данијел се смеје тихо, са финим модулацијама. Прича лако, течно: самопоуздани радио-најављивач, вешти водитељ емисија.

А када сам живела с њим, бацао је тањире на зид. И скако у сну, бунцајући. И бежао од куће са лицем загњуреним у шаке.

Пошто смо први пут водили љубав, насмешио се и неосетно одмакао од мене. Обукао је кошуљу и отишао у купатило. Пошла сам за њим и убацила се испод туша. Потпуно смирен и хладан, посматрао ме је пријатељски. Стајао је тако као да је крио нешто иза себе.

Данијеле, окрени се. Исапунаћу ти леђа.

Већ сам то урадио

Онда се мало мрдни, направи места.

Опрезно је обишао око мене.

Данијеле, шта је с тобом? Зар се нећеш окренути?

Зашто бих?

Никад га нисам видела без кошуље. Никада није пливао с нама, само је газио по плићацима, сам, на калифорнијским плажама. Цело лето по калифорнијској врућини носио је кошуље са дугим рукавима.

Данијеле, рекла сам, ти си већ месецима мој најбољи пријатељ. Могли смо да попричамо о томе.

Искорачио је натрашке из каде, трапаво, и обукао кошуљу.

Ја сам их укрцавао у хеликоптере, рекао је. Последњи је у сваком случају био мртав; већ је био мртав. Журнуо сам према њему и почео да га вучем према вртлогу коју је правио пропелер. Шрапнели и напалм су ми захватили руке, леђа. Све док се нисам срушио, мислио сам да је крв на мојим рукама крв тог човека.

Одстранили су му већину шрапнела, извршили пластичну операцију опекотина. Следеће три године Данијел је водио љубав пет пута; увек у мраку. У Сан Франциску морао је да скине кошуљу пред доктором; тумор је растао у ожиљцима. Прокрвариле су му кроз кошуљу, округле рђасте мрље.

У кревету, лице у лице, кажем да могу да прстима осетим ожиљке. Мали чворићи на кожи. Не велики, не одвратни. Али он ми не дозвољава, ником не дозвољава, да погледам: каже да полуди, побесни а онда повраћа. Али можда му се ожиљци смањују после сваке операције тумора.

Сате и сате проводимо у војној болници чекајући да закажемо операцију. Коначно операција је заказана. Ја посматрам црни зидни сат, ампутиране како у покретним столицама клизе по линолеумском поду. Данијелови доктори псују што су остали без одговарајућег материјала; превијају га газом и ханзапластима који се употребљавају за прву помоћ. Али све је у реду. Купујем праве завоје. Сваке ноћи чистим му леђа сунђером и мењам завоје.

У кући моје мајке, Данијел изгледа другачије. Обријао је браду, тако да му је лице дошло много млађе. Само могу да му стиснем руке.

Показујем му кућу, стари и вредан намештај, фотографије на зидовима. Кажем да сви ови предмети ту годинама стоје, као да су цементирани. Сада купатило, моју собу.

То је то, кажем. Ту сам држала цемпере од сељачке вуне када сам имала седамнаест година, украсно цвеће, омоте од чоколада са исписаним именима дечака с којима сам имала састанке.

Соба је пространа, плава. Под је бео, без иједне мрље. Набране завесе, набран креветски прекривач. Кревет је тако висок да готово мораш да се пењеш да би се сместио. Данијел посматра зидове, савршено окречене у плаво и бело.

Као бомбоница, каже.

Да, кажем, грлећи га, желећи га.

Шта је с твојом мајком?

Отишла је с неким пријатељима на вечеру. Не мислим да у све што каже верује, понаша се као мајка. И то је у реду.

Свучемо се, прибијемо једно уз друго. Али нешто не ваља. Настављамо да се милујемо. Данијел ми, млитав, измиче из руку. Усне су му нервозне; као да не препознају моје.

Каже ми како се зове његова љубавница. Каже да се не друже ни са ким.

Ја нисам нико. И желим да будеш срећан с њом.
Знам. Она је знала... да ћу пожелети да те видим?
Шта онда?

Ова соба, каже. Ова кућа. Као да се гушим у њој.

Кажем му да ћемо водити љубав сутра. Дотада ће се опустити. И заиста је сјајно што сам га видела, неког драгог у свом животу.

И тако, ми држимо једно друго, клатећи се.

Касније, Данијел пита за мог оца.

Не виђам га, кажем. Он ми је препустио да изаберем.

Шта да изабереш?

Између њих двоје.

Мој отац. Када је живео у овој кући, остајао је са цигаретом у мраку. Угашеног светла и искључене телевизије седео је у плавој фотељи и пушио. Мало је зарађивао; говорио је да ради за себе. Био је болестан. Добио би вртоглавицу чим би нагло погледао увис. Спавао је у приземљу. Целе ноћи остајао је у купатилу читајући. Могла сам да га чујем како корача доле горе у мраку. Лежала сам у помрчини и слушала. Веровала сам да ће удавити мајку, онда се попети горе и исто учинити са мном. Веровале смо да смо нешто скривили; нешто смо му много нажао учинили.

Данијел жели да му причам.

Како је могла живети с њим, питам се. Долазила је са посла и спрема вечеру. Појео би, устао и отишао да седи у фотељи. Посматрао је вести. Нас две смо увек седели тамо, гледајући у његове прљаве тањире. Нисам јој ништа помагала. Она је морала да опере тањире, не ја. Она је морала да заради паре од којих смо живели. Нисам желела ту њену кућу и њеног госта са цигаретом која је горела у мраку као рана на кожи. Нисам желела да се осећам крива. И она је одлучила. Послала ме на колеџ; платила да безбедно побегнем.

Данијел и ја одлазимо у бар у главној улици. Држимо се за руке, пустамо у цу-боксу кантри музику, пијемо доста пива. Разговарамо са шанкерцом и љубимо се у пренатрпаном сепарејма. Светлост се пали и гаси изнад нас. Носим љубичасте растегљиве панталоне које сам имала као дванаестогодишњакиња. Неки старији човек ме штупка, онда полако прелази руком преко моје бутине, готово мистично, као да жели да извуче бол из мог тела.

Шта ћемо вечерас? пита Данијел. Хоће ли твоја мајка да изађе с нама? У биоскоп? У бар? У њој види мене, она му се допада. Жели да је упозна.

Онда ћемо морати да посматрамо телевизију.

Једемо кокице и посматрамо поноћни филм на телевизији. Мајка остаје с нама, правећи коктеле од вискија и смејући се. Јагодице јој се зацрвенеле а очи блистају. Заваљује се уназад и тако је предивна, ох, у својим доколеницама, са својим црвеним уснама и изразом промућурне девојчице. Предивно се смеје. Она и Данијел на крају тобож обарају руку једно другом; он се прави да је изгубио и одлази у кревет.

Мајка чује како затвара врата. Диван је, каже. Познајеш дивне људе, зар не?

Није ми до приче с њом.

Да, диван је, кажем. И зар не мислиш да ме поштује? Зар не мислиш да заиста није пажљив према мени иако смо спавали?

Чини се да је такав. Не знам. Али ако им даш оно, њих ништа не кошта да буду пријатељи с тобом.

Зашто би то коштало? Кошта оно што дајеш, а ти можеш да видиш да ли ти то неко враћа.

Како? Како можеш да видиш? Одлазећи у кревет са сваким мушкарцем који ти се допадне?

Желела бих да ми се то чешће дешава, кажем. Камо среће да желим више. Могу да будем сјајна за неког мушкарца, али се бојим да не могу да будем психолошки блиска с њим, заиста не...

Па и не мораш.

Морам. И желим то, због себе пре свега. Мислим да никад нисам доживела оргазам.

Шта? каже. Никад? Зар ниси осетила како се нешто у теби пење и онда нагло обрушава... као нека врста завршетка?

Не, не мислим да јесам.

Сигурно јеси, уверава ме. То не мора увек да буде експлозија. Сигурно си о томе исувише размишљала, сигурно и сада много размишљаш.

Направи паузу.

Могуће је да се не сећам добро, каже. То је било давно. Последње године брака готово бих се убила уколико би ме твој отац додирнуо. Али пре тога, знам да сам нешто осећала. И због тога сам добрим делом одлучила... шта ако би ме поново заинтересовао секс. То би био пакао, не секс.

Али треба да покушаш да добијеш оно што желиш...

Не, каже. Не ако то што желиш може да ти уништи све. У сваком случају, ко би ме пожелео сада?

Стојим код Данијелових врата. Страх ми се вратио; пратио ме је уз степенице, од мрачног, мртвачког приземља куће. Руке ми се тресу. Шапћем... Данијеле, не остављај ме овде.

Одлазим у своју собу да чекам. Морам чекати целе ноћи, иначе нешто ће ми се увући у сан. Осећам да ме нешто додирује, стеже, вуче. Зурим у часовник на зиду: три, четири, пет. У седам одлазим Данијелу. Спава загрливши јастук. Високи кревет шкрипне док се пењем. Молим те, сада, да... подигнут му је. Он се увек, буди са ерекцијом... унутра, у мени, осећа се сасвим добро, сјајно, а ја кажем не, стани, чекај... Држим куртон, ивице му раширим што више тако да склизне лако не повредивши кожицу и сав се напуни њим... сада, да, ево, али буди тих, бути тих... ох, Данијел... кревет шкрипи... да, не, припази мало, она... Гибамо се и окрећемо, не обраћајући више пажњу на звуке. Продиремо једно у друго снажно, он је готово свршио, и ја с њим, у тренутку када је све готово помислим да чујем мајку у соби испод нас — али то је све у полусну. Покренем се да изађем из кревета, али ме Данијел задржи. Не, каже, остани.

Спавамо и пробудимо се кад чујемо како се излазна врата залупе. Данијел ме гледа.

Ништа не можемо да урадимо, кажем. Она је отишла у цркву.

Гледа у сат. Пропустићу аутобус, каже. Облачимо се брзо и Данијел жели да се отараси куртона — како? клозетска шоља, не, корпа за отпатке — баци га унутра, сагне се и извади. Коначно завија куртон у па-

пирнату марамицу и ставља је у џеп. Бога ти, псује. Погледа ме и нацери се. Сузе ми пођу од смеха.

— Одводим Данијела на станицу и машем му све док га не изгубим из вида. Вратим се натраг, распремим кревет, смотам чаршаве у руке. Нешто ме притиска у грудима... Морам да чвршће стегнем чаршаве, чвршће.

Врата шкљоцну затварајући се. Сиђем ка мајци. Она неће да говори са мном и не дозвољава ми да јој приђем. Стоји код судопере и држи малу четвртасту ташну са обе руке. Страх долази. Обгрлим се, зграбим сопствена рамена како бих престала да дрхтим. Мајка пушта топлу воду, сипа детерџент и вади посуђе из дрејнера. Загњурује га и трља крпом у кружним покретима.

Посуђе је чисто, кажем. Опрала сам га прошле ноћи.

Наставља да пере. Топла вода замагљује чаше, прозор испред нас, наша лица. Нестајемо у пари. Посматрам како посуђе плива и тоне. Мајка почиње да јеца. Примакнем јој се и ухватим је. Она мирише као што је мирисала када сам била дете и спавала са њом.

Чула сам вас, чула сам све, каже. Овде, у мојој рођеној кући. Молим те, колико можеш да очекујеш да све то трпим. Не знам шта да радим.

Загледа се у воду, буљи. И ми стојимо тамо, ето, баш тако.

Са енглеског прево:
МИЛИСАВ САВИЋ

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ: Џеј Ен Филипс (Jayne Anne Phillips) је рођена 1952. Славу приповедача стекла је књигом Black Tickets. Приче су јој уврштене у најстрожије изборе ове кратке прозне форме.